

ÚTINAPLÓ NÉLKÜL

A kérdés

...Mi a lényeges az utazás során? Mi az, amit feltétlenül meg kell látni és érezni és mi az, ami nem olyan fontos? Az adott hely éghajlata, építésze, művészete, az emberek vallása, nyelve, ruhaviselete, ételei, netán a mentalitás vagy az életszívonal? De talán adott térben és időben bármi előtérbe vagy háttérbe helyezhető, nem? Vagy szerinted akkor mi a lényeg és az hol van? Talán csak pillanatnyi lényegeket vannak?
Elnézően mosolyogsz kapkodó mozdulataim láttán, s kortyolsz egy jóízűt a barracitoból a kávézó hűs teraszán...

Variációk

Utat, sorsot keresek magamnak - mindig ezzel vágok bele valami újba -, aztán jönnek azok a bizonyos nem véletlen véletlenek és veszélyesnek tűnő, de mindig haladást szolgáló buktatók...
Érdekes, ahogy az elindított történések összekapcsolódva követik egymást. Mindenben, amibe belekezek, vagy az élet beletaszít, feltűnik a sorsom... És hányféle!
Elképzelhető, hogy pillanatnyilag életem egyik lehetséges variációját élem csupán. Ha változtatok, bármi másban, bármikor és bárhol ugyanúgy lesznek, illetve kialakulnak az összefüggések, a nem véletlen véletlenek és a „segítőkéz” buktatók, mert mindenben ott van és semmiben nincs ott a sorsom.
Játszom különböző „sors-kezdeményeimmel”. Hol az egyiket, hol a másikat kezdem élni, aztán mást keresek, félbehagyva az addigi összefüggés sorozatot.
Játék. Csodálkozom saját változatosságomon és a variációk sokaságán.
Talán minden mindennel összefügg, így akárhogy alakítom, vagy hagyom alakulni az életemet, az mindig sorszerűnek fog látszani, minden dolgok tökéletes kapcsolata folytán.
Lehet, hogy teljesen szabadok vagyunk...?

A tengerparton

...Ki se nyitom a szemem. Jobb, ha nem látom. Elég, ha csak tudok róla.
Óvatosan azért mégis felnézek. Hunyorgok.
Az erős déli napfény szinte elvakít. Bal tenyeremmel belemarkolok a sárga homokba, majd felemelve ujjaim között hagyom a szemcséket leperegni.
Lüktet a világoskék víztömeg: felém és vissza, felém és vissza. Fák leveleit rezegteti a szellő. Kezembe veszek egy kagylót, s vizsgálom arányosan barázdált felszínét, aprólékosan díszített mintázatát.
Feszültté tesz és borzongat mindez:
A tökéletesség, amely körülöttem van, amely felelős mindenért, amelyet hibáztatni ugyan lehetne, de mégsem hibás soha semmiért. Ezért küzdeni sem lehet vele és egyáltalán, nincs mit kezdeni vele...
Egy pillanatra kiráz a hideg. Gyorsan előveszek a táskámból egy kis tükröt és belenézek: pattanásos, aránytalan arc, szemek körüli ráncok, kusza haj, bizonytalan tekintet...
Elmosolyodom... Micsoda megnyugvás...:
Én, a kevés dologért felelős, a valóban hibáztatható és hibás, aki a tökéletessel nem, de önmagammal küzdhetek, én, akivel van mit kezdeni...
A tökéletlen, aki törekedni született...

Ha nem tudnád

...Először mindenképp én akarom felfedezni...: a tengerpartot, a várat a hegyen, a középkori hangulatot árasztó mediterrán városokat és a többi. Aztán megmutatom neked is, büszkén, kissé fölényesen, és azt is elárulom - ha eddig még nem tapasztaltad volna -, hogy mindez egy hatalmas nagy csoda apró összetevője..., amit látnod kell neked is... és...

- Szép, ugye? - s úgom a füledbe üdén, te nem szólsz, kicsit arrébb húzódsz és körbenézel. Elégedetten szippantok a kora délutáni, langyos levegőbe, s megint kérdezem, mert tán nem hallottad : - Ugye, szép? - Most mutatóujjamat rá is szegezem, hogy feltétlen tudd, arról beszélek, arról ott, az út túlsó oldalán a távolban, a magas sziklafal közepe táján..., az a szürkésfekete barlangszerű bemélyedés... Várom, hogy megszólalj, de te hallgatsz. Próbállak szóra bírni: - Ugye, tetszik? - Rekedt hangom elcsuklik az izgalomtól. Felszisszensz, hunyorogsz a sziklafal felé, figyelem az arcodat, hiszen te nem is azt nézed! Talán nem is hallasz engem..., más felé kalandozol... Pár napja elvittelek a tengerhez, ott - tudom - megláttad a végtelenséget; a városokban lecsillapítottam idegenkedésedet, s átérezted az áradó hangulatot; elhúzódó, félénk kezedet megfogtam, s hozzáérintettem a legyezőpálma rücskös törzséhez, csak hogy tapintsd, érezd... Láthatod, mert görcsösen igyekszem felfedeztetni veled, hogy minden, a világon minden - ha nem tudnád -, őszszeér! Nagyon kérlek, értsd meg: számomra hiába minden hatalmas csodát idéző apró csoda, az én önző örömöm csak a te nyílt rácsodálkozásodban teljesedhet ki!! Mondd utánam : igen, a sziklafal szürkésfekete, barlangszerű bemélyedése, emberi szem számára így a távolból nem különösebben látványos megjelenése ellenére is: szép! - Köszönöm...!

„Hallgatózom”

London, 2005. július 7-e, csütörtök, délelőtt fél tíz felé...
Megyek a metróhoz. A szokásos program ígérkezik: irány a belváros, nyelviskola, aztán munka. A lezárt állomáson azonban felvilágosítanak: baj van. Robbanások metrón, buszon. Micsoda? – kerekednek el a szemeim. Egyelőre nem tudni pontosan, mi történt...
Elindulok gyalog a Viktória pályaudvar felé. Alig közlekedik néhány személyautó és taxi. Emberek gyalognak az úttesteken, hidak teljes szélességében. Szokatlan a hangulat. A pályaudvar környékén rengeteg ember ácsorog, rendőrök mindenütt. Kellemes, napsütéses idő van. Kissé feszült vagyok, zavartan nézegetek körbe, mi a fene történik itt? Csak ténfergek a városban és ...„hallgatózom”. A hírek terrortámadásról szólnak, sok áldozattal...
Pénteken nagyjából ugyanez, alig jár egy-két busz, a metró szünetel, a nagyobb élelmiszerboltokon kívül szinte minden zárva van. Kényszerszünet vasárnapig.
Máskállok összevissza, találmra felszállok egy buszra ha éppen jön, aztán valahol leszállok, van nálam térkép, nem tévedek el. Képtelen volnék a szálláson maradni. Úgy érzem, feltétlenül kint kell lennem az utcákon, a tereken, buszon..., emberek között. „Hallgatózom”. Most valami olyan szokatlan számomra. Feltűnő, hogy milyen sokszor egymásra nézünk és szóba elegyedünk. Vasárnap délig csak jövök-megyek: utcák, terek, buszok... Meglátogatlak!!! – ötlík fel bennem a gondolat. Elindulok keresztül a városon gyalog és busszal a harmadik zónába, ahol laksz. Az utolsó néhány megállónyit futva teszem meg, s lihegve, kapkodva próbálom összeszedni a legfontosabb dolgokat, a még nyers és kusza sejtéseimet, amiket mindenképp el akarok mondani neked: azt, hogy a feszültségen túl van valami ebben az egészben...; a kibillenés...; meg hogy most kicsit minden olyan más, talán egyszerűbb vagy valódibb vagy ártatlanabb; hogy most ... „lefékeződöttünk”; meg hogy a „világ”, ez az általunk jól ismert, már kissé monoton és bonyolult és közömbös „világ” ezennel - ha nem is örökre, csak rövidebb időre – megváltozott...

Emberek

...Akkor éppen az Oxford Street-en, két üzlet kirakata közötti fal előtt ácsorogtam hétfőtől péntekig, napi négy órát. Szórólapot osztogattam, ez volt a munkám két hónapig. Hol az egyik, hol a másik lábamra nehezedve próbáltam könnyíteni a kényszerű mozdulatlanságon. Csak tartottam a nyelviskolát hirdető lapokat, s közben figyeltem a tovasiető, rengetegféle-fajta embert. Lenyűgözött a látványuk. Néhány pillanatkép és ismétlődő jelenet különösen megragadott valami miatt.

Egyszer elstetett előttem egy fiatal férfi, akinek világosbarna arcbőrét szinte teljesen kisebb-nagyobb szemölcs-szerű dudorok borították. Alig látszott a szeme és a szája.

Tíz év körüli, hosszú, barna hajú, masnis kislányt tolt egy nő lassan tolokocsiban. Szellős kis ruhája alól formátlan csonkok látszottak ki kezei és lábai helyén.

Egy elegáns középkorú nő naponta, dél körül megállt a velem szemben lévő szemetes kukánál, és a kezében tartott szendvicsből ügyesen kipiszkálta felette az uborkaszalagokat, majd céltudatosan továbbsietett.

Minden nap egy szemetes kukákat végigturkáló szakállas, hosszú kabátot viselő férfi haladt el előttem mezítláb, akin úgy tűnt, hogy - bár egyenletes, határozott léptekkel megy és soha nem ütközik neki senkinek és semminek - csak befelé néz, magában él: közvetlenül a lába elé réved, mosolyog, mozdulatokat tesz, belül zajló történésekre reagál.

Egy másik, nagyon idős, púpos férfi a kukákat igen különös módon közelítette meg: pontosan a járda közepén gyalogolt egyenes vonalban. A járdaszéli szemetesek vonalába érve megtorpant, s arccal továbbra is menetirányban, a kuka felé oldalazó lépésekkel közeledett. Kiszedett valami ehetőt, majd ugyanilyen lépésekkel vissza a járda közepére, s jókora lendülettel, egyik lábát látványosan magasra emelve rugaszkodott neki az első lépésnek... Azóta is próbálok - a pillanatokat, jeleneteket figyelve - megfogalmazni egy leszűrt, magvas gondolatot az Emberről, de nem megy. Kavargó változatosságunkon és hasonlóságunkon túl, számomra feltárhatatlan titok van...

A jelenet

Múltkor a buszon leghátul ültem a bal oldalon, tőlem jobbra a másik sorban fiatal angol házaspár, egy torkaszakadtából üvöltő, izgó-mozgó kisgyerekekkel. Annyira toporzékolt a kicsi, hogy minden utas zavartan nézegetett hátrafelé.

A szülők fáradtan, tehetetlenül ültek, és hol egyikük, hol másuk vette az ölét. Az apuka elkezdett csörgetni neki egy kulcscsomót, majd az anyuka próbált játszani vele... mindhiába. A kulcs leesett a földre, az anyuka kezéből szinte kitépte magát a gyerek, akkor gyorsan átvette az apa, aki ugyanúgy nem bírt vele, majd ismét az anya és így tovább...

Csak ültünk mindannyian csendben s hallgattuk a nem túl könnyen elviselhető őrjöngést.

Egyszer csak középtájon, bal oldalt felállt egy arab nő és hátrasietett. Kivette a meglepődött anya kezéből a kicsit, és a szívéhez szorította. Ott állt az ülések közt, karjában a megszeppent kis idegennel. Elkezdte ringatni, mikor sírásra görbült volna a szája, akkor rázogatta. Közvetlenül előttem ült egy fekete férfi és egy nő. A férfi ujjaival csetintgetett, a nő megfogta a kis kezét és dudorászott neki. Az arab nő az ülések közt állva csak ringatta, rázogatta. A környéken ülő európaiak és afrikaiak mosolyogtak és integettek felé.

Megérkeztünk a pályaudvarra. Végállomás.

A kisgyerek hallgatott, a szülők ültek bágyadtan. Aztán az anya átvette a gyereket és megköszönte a segítséget. Lassan, mosollyal az arcunkon araszoltunk a hátsó ajtó felé.

Ha kérhetnék, vagy követelhetnék valamit Istentől, Allahtól, az összes népek, törzsek szellemeitől, az volna, hogy ezt a jelenetet észrevétlenül csempésszék bele minden ember fejébe, és nyomják rá az örök emlékezés pecsétjét.

Séta Formiában

Egy tenger menti közép-olaszországi kisvárosban, Formiában sétálgattam a belvárosban. A júliusi nap már kora reggel erősen égetett, így érzékeny arcbőröm védelmében baseballsapkámat mélyen fejembe húzva közlekedtem. A jellegtelen település piacához érve figyeltem a nyüzsgést, elszórakoztatott a vidám hangzavar, s az olasz szavak játékos dallama. Aztán, közel a piachoz, egy pálmafás parkban telepedtem le, szemben az enyhe vízpermetet szóró szökőkúttal.

Második napja jártam-keltem már a Róma és Nápoly közt valahol félúton fekvő tranzitvároskában. Rómával ellentétben, ahonnan jöttem, itt teljes a nyugalom, nemigen vannak külföldiek, turista-látványosságok és szállodák. Benyitottam a hűvös nagytemplom dísztelen előcsarnokába. Ücsörögtem pár percet a félhomályban, magamba szívtam komor hangulatát. Ahogy mindig, most is arra törekszem, hogy ha már át nem láthatom a dolgok létrejöttének, történetének egészét, legalább magamba szippantsak egy kicsit a pillanatból, mely pillanat ott és

akkor van, amikor én is ott vagyok; és ennek a „találkozásnak” röpké néhány percét átadom gondolataimnak, tegyenek vele, amit akarnak. Eszembe jutott Róma: a Vatikán a Szent Péter-székesegyházzal, a Pantheon, a Colosseum, meg a szebbnél szebb templomok. Gondolataimban összesűrűsödik a hatalom birtokosai, az alkotók és az alkotások kapcsolatának minden lehetséges szövevénye.

Aztán továbbstátam az enyhe emelkedőn, fel a vasútállomásig. Néhány pilledt helybeli járólón kívül sehol egy árva lélek, az állomáson is csak a vasutas toporgott a peronon. Itt nincs semmi különös; trappoltam is visszafelé a főút irányába, mikor egy elcsigázott, felfelé botorkáló, kövérkés középkorú nőt pillantottam meg a szűk utcában, kopott műanyag szatyorral a kezében. Közelebről feltűnt száraz, sebes szája; sárgás, zilált haját az izzadság vékony fűrtökbe ragasztotta. Ujjatlan, térdétől kicsit lejjebb érő lenge nyári ruhát viselt. Amint elhaladtunk egymás mellett, lopva lestem naptól hólyagos, sebekkel teli vörös vállait és nyakát. Kitaposott papucsában ügyetlenül lépegetett, sarkain cipőhorzsolta sebek éktelenkedtek.

Már húsz-huszonöt méterrel távolabb lehettem tőle, mikor legnagyobb meglepetésemre éles, könnyörgő hangon utánam kiabált magyarul :

- Várj! Hallod, várj!! Segíts nekem!!

Döbbsenten fordultam feléje. - Honnan tudta, hiszen...? És hogyhogy...?

Ő egyáltalán nem lepődött meg kilétemen.

Magyarázni kezdett szemeit mindenfelé forgatva. Az ismerős szavak zavaros összevisszaságban tódultak ki cserepes, vérző száján. Közbevágtam, elisméltettem vele az „elmondottakat”, próbáltam belekérdezni, de hiába.

Említett valami utazást, a férjét, aki időközben visszament Romániába, a lányát - ekkor elcsuklott a hangja és csak hajtogatta, hogy ez elviselhetetlen, ez rettenetes: leesett a hídról és meghalt, ilyen fiatalon. Aztán románul beszélt és megint magyarul, érthetetlen összevisszaságban....És most ő itt maradt egyedül, nincs senkije, mindenki elment, csak ő van itt, pénze sincs...Talán kísérem el a vasútállomásra és akkor majd fölszáll egy vonatra és akkor elmegy.

- De hát kik mentek el, és most hová menne? - tudakoltam kissé ingerülten. Belém karolt és noszogott az állomás felé. Már nem volt messze, mikor kérte, hogy álljunk meg. Nehézkesen leült a földre és vizet kért, pihent néhány percig, majd jelzett, hogy segítsen fel. Két kézzel húztam magam felé karjánál fogva az erőtlen testet, de csak többszöri próbálkozásra sikerült talpra állítanom. Ekkor közölte, mégsem menne az állomásra, kísérem inkább a partra. Tiltakozásom ellenére végül is elindultunk a part felé. Hiába beszélt és hiába kérdeztem bármit, igazából nem tudtam meg semmit. Fölajánlottam, hogy szólok a rendőrségnek, vagy taxival elvitetem a kórházba, de hevesen tiltakozott mindegyik ellen és kezdte előlről a kusza, érthetetlen „történetet”. Erősködtem, hogy azért mégis értesítem a hatóságokat. De hiába. Megtorpantam. - Ne haragudjon, mennem kell - szóltam csendesen.

- Menj csak! - elengedte a karomat, nem csodálkozott és nem akart visszatartani, de megígértette velem, hogy majd később visszajövök. Ott fog üldögni egy padon, mutatott a szökőkutas, pálmákkal díszített park felé.

Elköszöntem. Pár száz méterrel arrébb leültem a belvárosi nagytemplom jellegtelen épülete elé a lépcsőre. Nem fogok visszamenni, gondoltam. Mit tehetek...? Bámultam magam elé, s a középkorú magyar nő szerencsétlen alakját, zavaros történetével együtt jobb híján átadtam gondolataimnak, tegyenek vele amit akarnak...

Akkor a hétfő?

Nagyvárosi téren ácsorogtam, vártam valakit.

Körös-körül emeletes épületek. Az egyik ház második emeletén kinyílt egy ablak.

Idős néni jelent meg benne, s kérdően nézett a járólókra.

- Akkor..., akkor a hétfő jó lesz?! - kiabálta fentről. De senkitől semmi választ nem kapott.

- Akkor jó lesz a hétfő?!

Ráncos arca elkomorodott, sötét szemei idegesen jártak jobbra-balra.

- A..., a hétfő?! - hangja kétségbeesetten bukdácsolt lefelé..

- Akkor a hétfő?! - Semmi válasz. Egészen elszürkült az arca.

Nem bírtam tovább: - Jó lesz!! - harsogtam felé odalentről, ahogy a torkomon kifért. Rám nézett. Másodpercekig csak állt. Mintha a szája mosolyra húzódott volna, aztán lassan hátralépett és becsukta az ablakot.